

OPETUSMINISTERIÖ

Undervisningsministeriet

SORA-työryhmä: Tiivistelmä ehdotuksista

Luovutustilaisuus 9.3.2010 klo 12.30

Työryhmän tehtävä

1. Valmistella **opiskeluoikeuden menettämistä** koskevat säännökset yliopistoja, ammattikorkeakouluja, ammatillista koulutusta ja ammatillista aikuiskoulutusta koskevaan lainsäädäntöön koskien erityisesti **alalle soveltumattomuutta** sosiaali- ja terveysalan koulutuksessa
2. Valmistella **kurinpitoa** koskevien säännösten tarkistaminen siten, että koulutuksen aikana tapahtuviin väärinkäyttöihin voidaan reagoida pysyville ratkaisuille kaikilla koulutusaloilla
3. Selvittää ja valmistella välttämättömien **huumausainetestien** käyttöön ottaminen koulutuksessa

Työryhmän ehdotukset lyhyesti

- Opiskelijaksi ottamisen esteitä tarkennettaisiin
- Säädetäisiin oikeudesta turvalliseen opiskeluympäristöön myös korkeakoulusektorilla
- Mahdollistettaisiin opiskeluoikeuden peruuttaminen tilanteissa, joissa se olisi turvallisuusnäkökohtien vuoksi perusteltua
- Päihdetestauksen edellytyksistä säädetäisiin laissa
- Kurinpitosäännöksiä täsmennettäisiin
- Koulutuksen järjestäjien, korkeakoulujen ja viranomaisten tietojensaanti varmistettaisiin
- Voimaantulo 1.8.2011

Tavoitteet

- Tavoitteena on parantaa turvallisuutta koulutuksessa ja sen jälkeisessä työelämässä lisäämällä koulutuksen järjestäjien ja korkeakoulujen keinovalikoimaa opiskeilijoita koskevissa soveltumattomuus- ja turvallisuuskysymyksissä
- Pyritään edistämään potilas- ja asiakasturvallisuutta, liikenneturvallisuutta, alaikäisten turvallisuutta sekä opiskelijan itsensä ja opiskelu- ja työyhteisön turvallisuutta

Opiskelijaksi ottamisen esteet

- Opiskelijaksi ottamisen terveydellisiä esteitä koskevia säännöksiä ehdotetaan täsmennettäväksi ammatillisessa koulutuksessa ja lisättäväksi myös AMK- ja yliopistolakeihin
- Opiskelijaksi ei voitaisi ottaa sellaista henkilöä, jonka sairaus, vamma tai muu vastaava terveydentilaan liittyvä seikka on esteenä koulutukseen osallistumiselle
- Tällainen seikka ei saa olla opiskelijaksi ottamisen esteenä, jos se voidaan kohtuullisin toimin poistaa
- AMK- ja yliopistokoulutuksessa terveydellistä estettä koskevaa säännöstä sovellettaisiin samoihin opintoihin kuin opiskeluoikeuden peruuttamista
- Opiskelijaksi ottamisen esteenä voisi jatkossa olla myös aiempi opiskeluoikeuden peruuttamispäätös, jos opintoihin liittyvät turvallisuusvaatimukset sitä edellyttävät

Opiskeluvoimavarojen perustaminen 1/2

- Opiskelijalta voitaisiin peruuttaa opiskeluvoimavarojen opintoissa, joihin sisältyy alaikäisten turvallisuutta taikka potilas-, asiakas- tai liikenneturvallisuutta koskevia vaatimuksia
- Opinnot, joihin säännöksiä sovelletaan määriteltäisiin tarkemmin asetuksella, opiskeluvoimavarojen perustaminen olisi mahdollista esimerkiksi:
 - ammatillisessa koulutuksessa
 - sosiaali- ja terveysalan perustutkinto, lääkealan perustutkinto, lapsi- ja perhetyön perustutkinto, nuoriso- ja vapaa-ajan ohjauksen perustutkinto, lennonjohdon perustutkinto sekä logistiikan perustutkinnon kuljetuspalvelujen koulutusohjelma
 - Ammatillisessa aikuiskoulutuksessa valmistavassa koulutuksessa
 - lasten ja nuorten erityisohjauksen ammattitutkinto, linja-autonkuljettajan ammattitutkinto, psykiatrisen hoidon erikoisammattitutkinto ja kehitysvamma-alan ammattitutkinto
 - AMK-koulutuksessa
 - ensihoitaja, terveydenhoitaja, sairaanhoitaja, röntgenhoitaja, yhteisöpedagogi ja merikapteeni
 - yliopistokoulutuksessa
 - farmaseutti, proviisori, hammaslääketieteen kandidaatti ja lisensiaatti, kasvatustieteiden kandidaatti ja maisteri sekä lääketieteen kandidaatti ja lisensiaatti

Opiskeluoikeuden peruuttaminen 2/2

- Peruuttamisen edellytyksenä olisi, että opiskelija on opinnoissaan toistuvasti tai vakavasti vaarantanut toisen henkilön terveyden tai turvallisuuden taikka opiskelijalla ilmenee toimintakykyä olennaisesti heikentävä terveydellinen seikka, joka vakavasti vaarantaa toisen henkilön terveyttä tai turvallisuutta
- Opinnoissa, joissa olennaisesti edellytetään aikuisten parissa työskentelyä, voitaisiin opiskeluoikeus lisäksi peruuttaa, jos opiskelija on tuomittu rangaistukseen sukupuolisiveellisyttä loukkaavasta teosta, seksuaalirikoksesta, törkeästä henkeen tai terveyteen kohdistuneesta rikoksesta taikka vähäistä vakavammasta huumausainerikoksesta
- Ennen päätöstä opiskeluoikeuden peruuttamisesta opiskelijan kanssa tulisi selvittää tämän mahdollisuus hakeutua muuhun koulutukseen
- Opiskelijan kanssa voitaisiin myös sopia siitä, että opiskelija siirretään saman koulutuksen järjestäjän tai korkeakoulun muuhun koulutukseen
- Peruuttamisesta päättäisi koulutuksen järjestäjän asettama monijäseninen toimielin tai korkeakoulun hallitus
- Peruuttamista koskevaan päätökseen voisi hakea muutosta hallinto-oikeudelta ja korkeimmalta hallinto-oikeudelta

Opiskelu oikeuden palauttaminen

- Opiskelijalla, jonka opiskelu oikeus on peruutettu olisi mahdollisuus hakea opiskelu oikeuden palauttamista
- Opiskelu oikeuden palauttamisen edellytyksenä olisi, että peruuttamisen aiheuttaneet syyt olisivat poistuneet
- Palauttamista voisi hakea aikaisintaan vuoden kuluttua peruuttamis päätöksestä
- Palauttamisesta päättäisi koulutuksen järjestäjän asettama monijäseninen toimielin tai korkeakoulun hallitus
- Palauttamista koskevaan päätökseen voisi hakea muutosta hallinto-oikeudelta ja korkeimmalta hallinto-oikeudelta

Päihdetestaus

- Päihdetestaus olisi mahdollista opintoihin kuuluvissa käytännön tehtävissä, työssäoppimisjaksolla ja harjoittelussa
- Testaamisen edellytyksenä olisi mm., että opiskelija toimii tehtävissä, jotka edellyttävät erityistä tarkkuutta, luotettavuutta, harkinta- tai reagointikykyä ja päihteiden vaikutuksen alaisena tai päihteistä riippuvaisena toimiminen
 - vakavasti vaarantaa opiskelijan itsensä tai toisen henkeä tai terveyttä,
 - vakavasti vaarantaa liikenneturvallisuutta,
 - vakavasti vaarantaa salassapitosäännöksiin suojattujen tietojen suojausta tai eheyttä,
 - merkittävästi lisää huumaus- tai lääkeaineiden laittoman kaupan, hallussapidon, käytön tai leviämisen riskiä
- Päihdetestistä kieltäytyminen tai positiivinen testitulos voisi johtaa kurinpitotoimiin
- Päihdetestin tekisi terveydenhuollon ammattihenkilö
- Päihdetestaus kattaisi huumausaine-, alkoholi- ja lääkeainetestauksen
- Ehdotus vastaa pitkälti työelämässä huumausainetestauksen osalta noudatettavia säännöksiä

Kurinpito

- Työryhmä ei tee esitystä pysyvän erottamisen lisäämisestä uudeksi kurinpitokeinoksi
- Enintään vuoden määräaikainen erottaminen säilyisi edelleen kurinpidollisena enimmäisseuraamuksena
- Päihdetestistä kieltäytyminen tai päihteiden väärinkäyttöä osoittavan näytteen antaminen voisi johtaa kirjalliseen varoitukseen taikka toistuvana tai vakavana määräaikaiseen erottamiseen
- Kurinpidon perusteisiin lisättäisiin myös väkivaltainen tai uhkaava käyttäytyminen
- Opiskelusta pidättämisen edellytyksiä rikostutkinnan ajaksi täsmennettäisiin
- Opiskelijalle annettavasta varoituksesta päättäisi rehtori ja määräaikaisesta erottamisesta koulutuksen järjestäjän asettama monijäseninen toimielin tai korkeakoulun hallitus
- Kurinpitoa koskevaan päätökseen voisi hakea muutosta hallinto-oikeudelta

Tietojensaanti

- Koulutuksen järjestäjien ja korkeakoulujen tietojensaanti turvattaisiin säännöksillä, joiden nojalla salassapitosäännösten estämättä voidaan saada ja luovuttaa välttämättömiä tietoja opiskelijaksi ottamisen, opiskeluoikeuden peruuttamisen ja kurinpitotoimien arviointia varten
- Koulutuksen järjestäjällä ja korkeakoululla olisi määrätyissä tilanteissa oikeus saada opiskelijalta terveydentilatietoja ja rikosrekisteriote
- Opiskelija voitaisiin tarvittaessa määrätä terveystarkastuksiin ja -tutkimuksiin, jotka ovat välttämättömiä toimintakyvyn selvittämiseksi arvioitaessa opiskeluoikeuden peruuttamista
- Sosiaali- ja terveydenhuollon lupa- ja valvontavirastolla olisi oikeus saada potilas- ja asiakasturvallisuuden valvonnan edellyttämät välttämättömät tiedot

Lisätietoja työryhmän esityksestä antavat

- Opetusministeriö
 - työryhmän puheenjohtaja ylijohtaja Sakari Karjalainen (09) 1607 7220
 - työryhmän sihteeri lainsäädäntöneuvos Salla Kalsi (09) 1607 7478
 - työryhmän sihteeri neuvotteleva virkamies Matti Hietanen (09) 1607 7008
 - ammatillinen koulutus: hallitusneuvos Tarja Lehtinen (09) 1607 7469 ja hallitusneuvos Kaija Suorsa-Aarnio (09) 1607 7204
 - ammatillinen aikuiskoulutus: hallitusneuvos Marja-Riitta Pönkä (09) 1607 7271
 - yliopisto- ja AMK-koulutus: hallitusneuvos Maiju Tuominen (09) 1607 6972
- Opetushallitus
 - työryhmän sihteeri opetusneuvos Aira Rajamäki 040 348 7737
- Valvira
 - lääkintöneuvos Pirjo Pennanen (09) 7729 2121
- Koulutuksen järjestäjien yhdistys
 - toimialajohtaja Hellevi Lassila 020 124 5565
- Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto
 - rehtori, toimitusjohtaja Jorma Niemelä 0400 200 760
- Suomen ammattikorkeakouluopiskelijakuntien liitto – SAMOK ry
 - asiantuntija Mikko Heinikoski, 050 3891014
- Suomen ammattiin opiskelevien liitto – SAKKI ry
 - pääsihteeri Timo Kontio 050 337 4651